

Akkreditoinnin hyödyt viranomaisnäkökulmasta - esimerkkinä rautatiejärjestelmä

Heidi Niemimuukko
29.1.2019

Esityksen sisältö

- > Taustaksi
- > Säädosvaatimukset
- > Viranomainen vs. akkreditointielin
- > Hyödyt

Tausta rautatiejärjestelmästä

- Rautatiejärjestelmä on pitkää ollut erittäin tekniikkaa ja teknistä turvallisuutta painottava
- Vasta viimeisen 20 vuoden aikana on alettu keskittyä myös prosessien ja menettelyiden järjestelmällisyyteen
- Ja alettu vaatia erilaisia ja eritasoisia tarkasteluja teknisten ratkaisujen rinnalle myös menettelyihin

Säädöstausta rautatiejärjestelmässä

- Teknisissä standardeissa ollut jo pitkään vaatimus käyttää ulkopuolista arvioitsijaa
- Komission asetuksina ja päätöksinä antamissa teknisissä vaatimuksissa edellytetään ilmoitetun laitoksen käyttämistä vaatimustenmukaisuuden arviointiin, mutta voidaan myös käyttää akkreditoitua sisäistä laitosta.
- Raideliikennelaissa näiden lisäksi edellytetään sertifiointielimeltä saatavaa sertifiointia eräisiin kaluston kunnossapitoon liittyviin tehtäviin.
- Komission asetuksina antamissa menettelyvaatimuksissa edellytetään ulkopuolisen arvioitsijan käyttöä.

Säädöstausta rautatiejärjestelmässä

- > Suomeen sijoittuneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on haettava ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä Liikenne- ja viestintävirastolta.
- > Arviointilaitoksen on osoitettava täyttävänsä arviointilaitoksilta edellytettävät vaatimukset Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön, jäljempänä *FINAS-akkreditointipalvelu*, myöntämällä akkreditointitodistuksella.
- > Kalustoyksikön kunnossapidosta vastaavan yksikön sertifiointia haetaan ETA-valtion toimivaltaiselta sertifiointielimeltä. Sertifiointielimenä Suomessa toimii Liikenne- ja viestintävirasto ja sertifiointitehtävään erikseen akkreditoitu elin.
- > Menettelyvaatimuksissa edellytetään riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen käyttämistä. Riippumatonta turvallisuusarviointia käytetään myös tietyn edellytyksin teknisiä standardeja sovellettaessa.
- > Riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen on osoitettava täyttävänsä arviointilaitoksilta edellytettävät vaatimukset FINAS-akkreditointipalvelun myöntämällä akkreditointitodistuksella.
- > Riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavana laitoksena saa Suomessa toimia myös kyseiseen tehtävään muussa ETA-valtiossa akkreditoitu tai tunnustettu laitos.

Viranomaisen vai akkreditointielin

- > Rautatiejärjestelmä lähtee siitä, että Traficom hyväksyy järjestelmän käyttämät ilmoitetut laitokset
- > Traficom voi toimia myös sertifiointielimenä
- > Riippumattoman turvallisuusarvioitsijan nimeämistä ei enää tehdä
- > Järjestelmä siis rinnastaa viranomaisen toiminnan akkreditoinnin saaneen elimen toimintaan
- > Akkreditointi on eurooppalaisessa vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmässä oleva ”julkisen” valvonnan taso. Sen tarkoituksena on varmistaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksilla on tekniset valmiudet hoitaa tehtävänsä. Säännellyillä aloilla ja vapaaehtoisalueilla käytettävä akkreditointi lisää luottamusta vaatimustenmukaisuuden arviointiin ja vahvistaa tuotteiden, palvelujen, järjestelmien ja elinten vastavuoroista tunnustamista unionissa.
- > Akkreditointi on siis suositelluin tapa osoittaa, että mm. ilmoitettu laitos on kykenevä hoitamaan sille osoitetut tehtävät
- > Rautatiejärjestelmässä viranomaisen katsotaan omasta takaa pystyväksi tehtäviensä hoitamiseen.
- > Akkreditoinnilla haetaan siis tavallaan samaa kuin viranomaisstatuksella.

Akkreditoinnin hyödyt viranomaiselle

- > Luotettava osoitus kyvystä hoitaa teknistä vaatimustenmukaisuuden arviointia tai menettelyjen noudattamisen arviointia
- > Ilmoitetun laitoksen ja riippumattoman turvallisuudenarvioitsijan vaatimukset ovat hyvin organisaation kykyjä ja riippumattomuutta painottavia - kansallisella akkreditointielimellä on näiden asioiden arvioinnista viranomaista huomattavasti laajempi kokemus ja parempi osaaminen.
- > Viranomaisen avustaa akkreditointielintä tarjoamalla osaamistaan akkreditoinnin kohteena olevalta tehtäväkentältä
- > Akkreditointiin sisältyy valvonta – lisää luottamusta toimijoihin ja vähentää viranomaisen valvontatehtäviä akkreditoitujen toimijoiden osalta.

[heidi.niemimuukko\(at\)traficom.fi](mailto:heidi.niemimuukko(at)traficom.fi)
www.traficom.fi
[@TraficomFinland](https://twitter.com/TraficomFinland)

